

документів до сучасних монографій. Аутентичні матеріали, порівняльний аналіз перекладу та оригіналу: історичні документи, огляди джерел, листування відомих істориків, офіційні документи, мемуари також дуже корисні [2].

Вивчення іноземних мов для студентів-істориків відкриває доступ до неперекладених джерел, розширює можливості досліджень і кар'єри, та підвищує конкурентоспроможність на ринку праці. Знання іноземної мови дозволяють читати джерела в оригіналі та дають можливість публікуватися в міжнародних журналах без посередників, а також підвищують шанси у студентів-істориків на аспірантуру або стипендії з міжнародними темами, дають можливість працювати з інституціями за кордоном або дистанційно з архівами.

1. Littlewood William. Teaching English for Specific Purposes. Cambridge: Cambridge University Press. 2020.
2. Боровиков В. Використання історичних документів як навчального ресурсу з іноземної мови. Вісник Львівського університету. 2019. Серія філологічна. Вип. 25. – С. 112-128.
3. Дроздюк М. Методика викладання іноземних мов студентам гуманітарних спеціальностей: огляд сучасних підходів. Вісник педагогічних наук. Вип. 44. 2022. – С. 89-105.
4. Коваленко Т. 2020. Питання лексичної підготовки студентів-істориків. Іноземні мови та професійна комунікація. Вип.3. – С. 66-78.

DOI: 10.61718/att17.01

УДК 378.147.091.31-059.2:005.573"364"

Мелікова Катерина Ярославівна

ORCID: 0009-0006-5755-3329

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ «СВІТОВЕ КАФЕ» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧІННЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Метод «Світове кафе» є одним із найбільш поширених інтерактивних методів навчання, що активно використовується в сучасній освітній практиці та може бути застосований у підготовці студентів різних спеціальностей. У публікації розглянуто переваги використання цього методу у формуванні мотивації учіння студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти в умовах воєнного стану. Проаналізовано вплив активної групової взаємодії на пізнавальну активність молоді. Встановлено, що застосування методу «Світове кафе» сприяє розвитку внутрішньої мотивації учіння, підвищенню навчальної активності та формуванню професійної спрямованості майбутніх педагогів. Ключові слова: метод, мотивація учіння, «Світове кафе», майбутні педагоги, воєнний стан.

В умовах воєнного стану, що характеризуються підвищеним рівнем небезпеки, нестабільністю освітнього середовища та фрагментацією міжособистісної комунікації, проблема формування й підтримки мотивації учіння студентів педагогічних спеціальностей набуває особливої наукової та соціальної значущості. У цьому контексті метод «Світове кафе» (The World Cafe) розглядається не лише як інтерактивна технологія організації групової діяльності, а й як педагогічний інструмент стимулюючого впливу, здатний актуалізувати смислові, ціннісні та професійно-орієнтовані компоненти мотивації майбутніх педагогів.

З позицій діяльнісного та мотиваційного підходів «Світове кафе» функціонує як середовище соціального конструювання освітньої діяльності, у межах якого відбувається переосмислення студентами власної освітньої траєкторії, професійного призначення та ролі педагогічної діяльності в умовах кризи. Організація ротаційної роботи в малих групах сприяє зниженню рівня психологічної напруги, подоланню відчуття ізоляваності та відновленню суб'єкт-суб'єктної взаємодії, що є критично важливим чинником підтримки мотивації до пізнання нової інформації в умовах війни.

Структурно-організаційна модель «Світового кафе» передбачає залучення студентів до послідовного обговорення педагогічно значущих проблем за різними тематичними столами, що забезпечує варіативність досвіду міжособистісної взаємодії та сприяє формуванню внутрішніх потреб через механізми автономії, причетності та компетентності. Саме ці психологічні побудовки, відповідно до сучасних мотиваційних теорій, виступають базовими детермінантами стійкого інтересу до навчання, особливо в умовах тривалої соціальної нестабільності.

Функціональний потенціал методики «Світове кафе» в аспекті мотивації учіння виявляється у здатності перетворювати освітній процес із формально-репродуктивного в особливий студентоцентризований і сповнений сенсами. Участь у спільному обговоренні проблем педагогічної діяльності в умовах війни сприяє формуванню професійної ідентичності, актуалізації цінностей педагогічної професії та усвідомленню соціальної місії вчителя як складової стабільності й відновлення суспільства. Завдяки цьому, мотивація учіння набуває не лише інструментального, а й глибинного характеру [1].

У процесі підготовки майбутніх педагогів інтерактивна вправа «Світове кафе» виступає ефективним засобом розвитку комунікативної компетентності та мотиваційної залученості студентів. Вона дає можливість активного залучення усіх учасників в освітній процес, активує внутрішні потреби в проявленості та сприяє

формуванню впевненості у власних професійних можливостях. У кризових умовах така форма організації міжособистісної взаємодії виконує також компенсаторну функцію, частково нейтралізуючи негативний вплив стресових чинників на навчальну активність студентів.

Історія становлення методу «Світове кафе», що бере початок із експериментальних пошуків інноваційних форматів групової взаємодії у США в середині 1990-х років, засвідчує його високу адаптивність до різних соціальних і освітніх контекстів. Початково такий непередбачуваний формат ротаційного обговорення ідей, запропонований Хуанітою Браун і Девідом Ісааксом, згодом еволюціонував у структуровану педагогічну технологію, здатну ефективно функціонувати в умовах невизначеності, обмежених ресурсів та психологічної напруги характеристик, притаманних освітньому процесу в період війни [2]. Про це також свідчить широке використання даного методу в дистанційному форматі.

У сучасній педагогічній практиці метод «Світове кафе» активно використовується для організації масових дискусій і рефлексивних сесій, спрямованих на обговорення складних і багатовимірних проблем. У контексті дослідження мотивації учіння студентів педагогічних спеціальностей в умовах війни цей метод виконує функцію мотиваційно-стабілізаційного механізму, що сприяє збереженню навчальної активності, підвищенню рівня усвідомленості навчальних цілей і формуванню внутрішньої готовності до професійної діяльності в кризових умовах, також окреслює для кожного учасника його зону відповідальності та спонукає до вдумливості та глибинного аналізу теми, що розглядається.

Використання методу «Світове кафе» в закладах вищої педагогічної освіти в умовах воєнного стану доцільно розглядати як педагогічно обґрунтований мотиваційний ресурс, здатний забезпечити стабілізацію та внутрішню підтримку навчальної діяльності студентів. Залучення майбутніх педагогів до діалогічного обговорення професійних викликів сприяє актуалізації смислів учіння, посиленню шанобливого ставлення до педагогічної професії та формуванню усвідомленої готовності до виконання професійних ролей. У цьому контексті метод «Світове кафе» виступає не лише засобом активізації навчальної діяльності, а й інструментом мотиваційної резиліентності, що сприяє збереженню навчальної суб'єктності студентів і підтриманню їх професійної самовизначеності в умовах тривалої соціальної нестабільності.

Важливою перевагою методики «Світове кафе» є також її виразний соціально-психологічний потенціал, що виявляється у здатності згуртовувати студентський колектив та формувати відчуття належності до спільної навчально-професійної спільноти. У процесі багаторазової ротаційної взаємодії та відкритого діалогічного обміну думками студенти поступово усвідомлюють себе не ізольованими суб'єктами освітнього процесу, а повноцінними членами команди, об'єднаної спільними цілями, цінностями й відповідальністю. Таке переживання колективної підтримки та взаємної причетності створює емоційно позитивне тло навчальної діяльності, сприяє зниженню рівня тривожності й психологічної напруги та виконує компенсаторну функцію, що надзвичайно важливо в умовах воєнного стану. Формування позитивних емоційних переживань, відчуття безпеки й взаємної підтримки в межах навчальної групи слугує додатковим чинником збереження мотивації учіння, підвищення стійкості до стресових впливів і підтримання внутрішніх ресурсів студентів.

Досвід використання методу «Світове кафе» під час занять зі студентами педагогічних спеціальностей показав його практичну цінність у сучасних освітніх умовах. Робота в форматі послідовної зміни тематичних столів поєднувала обговорення навчальних питань із можливістю фізичної активності, що студенти сприймали як коротку розминку і зміну виду діяльності. За нашими спостереженнями, така організація занять допомагала підтримувати увагу, зменшувала втому та сприяла більш активній участі студентів у колективному обговоренні. Залучення до взаємодії з різними учасниками створювало сприятливі умови для обміну думками, підвищувало зацікавленість змістом занять і сприяло усвідомленню професійної значущості обговорюваних питань, що позитивно впливало на мотивацію учіння.

Водночас принципово важливу роль у реалізації мотиваційного потенціалу методу «Світове кафе» відіграє особистісна позиція викладача, який у цьому форматі виступає не лише організатором навчальної діяльності, а й джерелом щирої психологічної підтримки для студентів. Постійне підбадьорення, доброзичливе заохочення та вербальне схвалення активності учасників створюють атмосферу емоційної безпеки й довіри, що є необхідною передумовою відкритого висловлювання думок і внутрішньої залученості в освітній процес. Позитивне підкріплення з боку викладача сприяє підвищенню впевненості студентів, формуванню віри у власні можливості та зменшенню страху помилки, що особливо значуще в умовах воєнного стану. Таким чином, педагогічна підтримка й систематичне схвалення результатів спільної діяльності посилюють мотиваційний ефект методу «Світове кафе», трансформуючи його в інструмент не лише пізнавальної активізації, а й емоційної стабілізації та особистісної підтримки майбутніх педагогів.

1. Башкір О. І. Активні й інтерактивні методи навчання у вищій школі / О. І. Башкір // Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». – Харків, 2018. – Вип. 60.
2. Золотаренко Т. О., Васютіна Т. М. Інтерактивна вправа «Світове кафе» як ефективний інструмент формування мовної особистості в умовах дистанційної освіти / Т. О. Золотаренко, Т. М. Васютіна // Мова: психологічні, соціальні та етнокультурні аспекти: збірник наукових праць учасників круглого столу (9 листопада 2021 року, м. Київ) [Електронне видання] / Ред. колегія: Л. М. Вольнова, Т. Р. Чевельча; за заг. ред. доц. Л. М. Вольнової. – Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. – 54 с.